

'Tijdelijk Verblijf' in Kasteel Oud-Rekem

VLUCHTIGHEID IN VRIJE VAL

Het Kasteel d'Aspremont-Lynden in Oud-Rekem wordt jaarlijks getransformeerd in een betoverend logement voor eigentijdse kunst. 'Tijdelijk Verblijf', de vierde presentatie, is een schouwspel op mensenmaat met werken van 26 kunstenaars onder wie Mark Manders, Guillaume Bijl en Tadashi Kawamata. Als tijdelijkheid en vergankelijkheid een thema zijn, raakt de vluchtigheid daar in een vrije val. Om neer te ploffen in een beklijvende tentoonstelling.

Christine VUEGEN

Het klikt tussen de kunst en het leegstaande kasteel. Niet dat het de gemakkelijkste locatie is, want je voelt de zware adem van het adellijke en het psychiatrische verleden in de nek. Enkele decennia geleden verbleven er nog patiënten. Toch blijken de kunstwerken keer op keer perfect op hun plaats, zonder zich de kop in te laten drukken door de geladen omgeving en zonder sentimenteel te worden. Dat is uiteraard ook te danken aan de selectie. Annemie Van Laethem, de initiatiefneemster, en de Nederlandse galeriehoudster Tanya Rumpff hebben deze tentoonstelling arm in arm uit de steigers getrokken terwijl ze onafhankelijk van elkaar keuzes maakten, wat een zeer gevarieerd geheel oplevert.

Twee grote installaties uit de collectie van het M HKA in Antwerpen tekenen de fundamenteën uit: 'Fragment uit zelfportret als gebouw' van Mark Manders en 'Uffizi Porte' van Michelangelo Pistoletto. In het kasteel werken ze beter, of toch anders, dan in een cleane, museale ruimte. Zelfs als je niet weet dat Pistoletto in de zaalvullende constructie de structuur van 'Cittadellarte' visualiseert, merk je dat het een doolhof is van open deuren naar alle onderdelen van de maatschappij, van 'economia' tot 'filosofia'. Een stemhokje van Guillaume Bijl lijkt er opgeslagen in afwachting van de verkiezingen, een fragiel bouwsel van Tadashi Kawamata hangt hoog in een hoek en in de video van Zeger Reyers draait een geïnstalleerde keuken in het rond, met alle smoezelige gevolgen van dien. Op het eerste zicht is er geen thema, tot je beseft dat 'Tijdelijk Verblijf' zelf een veelgelaagd thema is.

POLYFONIE

Kunstwerken logeren in het kasteel en vaak zijn dat tijdelijke architecturale optrekjes, constructies en ensceneringen. Ze laten iets los over onze omgang met de wereld, een wereld die voor de sterfelijke mens een tijdelijk onderkomen is. Nee, deze werken zijn niet lukraak uitgekozen. Een slimme rat van Meschac Gaba heeft zich uitgerust met een rode veiligheidshelm om het stukje kaas in de val te bemachtigen. Het beestje is een inventieve plantrekker; een eigenschap waar de mens in uitmunt om een omgeving te creëren naar eigen wens. Dat zie je ook in de intrigerende tekeningen en maquettes van Dirk Zoete en de witte enscenering met verrijdbare sculpturen en planten van Gabriel Lester. Herman Van Ingelgem heeft nogal spaarzaam losse sculpturen samengebracht, maar een titel zoals 'It's hard to

MESCHAC GABA, 'SAFETY RAT', 2008, © MESCHAC GABA

be a sculpture sometimes' maakt veel goed.

Jeroen van Bergen, de Nederlandse kunstenaar die de standaard toiletkamer gebruikt als bouwsteen, is op post met een cluster van maquettes en een levensgrote cabine op wielen. De video van Moshekwa Langa, benen van zwarten die op een bus stappen, verbindt het thema alsnog met emigratie. Erik Croux, die pas sinds vorig jaar met zijn werk naar buiten komt (op WARP in Sint-Niklaas), vangt herinneringen aan de kamers van zijn jeugd in een verrassend netwerk van draden en komt tevens op de proppen met 'Unit(h)é', een nieuwe installatie rond Le Corbusier die iets te veel bezinkingstijd vraagt.

Andere facetten van 'Tijdelijk Verblijf' zijn onder meer de vanitas die een eigentijdse invulling krijgt in wondermooie foto's van Margriet Smulders en de schilderkunst die zich nestelt in de ruimte. In de kelder kondigt een video van Koen van den Broek het schilderijenproject 'Bunker' aan dat dit najaar en volgend jaar in die bunkerachtige kasteelkelder wordt uitgewerkt.

'Tijdelijk Verblijf' tot 25 september in Kasteel d'Aspremont-Lynden, Groenplaats 1, Oud-Rekem. Open za-zo van 11-17u.
www.toerismelanaken.be

10 september tot 8 januari 2012 in WIELS Centrum voor Hedendaagse Kunst, Van Volckenlaan 354, Brussel. Open wo-zo van 11-18u. Elke 1ste en 3de woensdag van de maand tot 21u.

'Ename Actueel – Sediment'

Ename is een dorp in de Vlaamse Ardennen waar belangrijke monumenten bewaard bleven, van een vroegmiddeleeuwse nederzetting en van een abdij – door middel van het project 'Ename 974' wordt geprobeerd dit erfgoed, dat een geschiedenis van meer dan 1000 jaar schetst, voor de toekomst te behouden en voor het publiek open te stellen. 'Ename Actueel' vervlecht dit erfgoed met hedendaagse kunst en zorgde in het verleden reeds meermaals voor geslaagde confrontaties. Het hedendaagse kunstproject is dit jaar aan zijn zevende editie toe.

Deze editie van 'Ename Actueel' heeft als ondertitel 'Sediment' en werd samengesteld door Hans Martens. Die schrijft in de catalogus over de titel het volgende: 'Sediment is de benaming voor door wind, water of ijs getransporteerd materiaal dat zich neerzet in rivieren en landschappen. Zoals sediment aanwaait af aanspoelt uit andere streken, zo zetten ook kunstenaars uit verschillende windrichtingen en disciplines hun kunstwerken als tijdelijk of permanent sediment af in Ename.'

Martens selecteerde Stijn Ank (BE), Ben Benaouisse (BE), Stefano Cagol (IT), Audrey Cottin (FR), Koen De Decker (BE), Lara Dhondt (BE), Masashi Echigo (JP), Ermias Kifleyesus (BE), Joris Van de Moortel (BE), Hannes Van Severen (BE) en Sarah Westphal (DE) om aan het project mee te doen. De kunstenaars concurreren niet zozeer met de monumentaliteit van de abdijsite, de kerk, de dorpskern of het museum, maar trachten door subtiele toevoegingen of accentverschuivingen een dialoog aan te gaan die de bezoeker verzoekt of uitdaagt op een andere manier te kijken. Daarbij zijn de materiële en de immateriële geschiedenis van de plek inspiratiebronnen.

'Ename Actueel – Sediment' tot 16 oktober in Provinciaal Archeologisch Museum (pam) Ename, Lijnwaadmarkt 20, Oudenaarde-Ename. Open di-zo van 9u30-16u30.
www.pam-ename.be